

Hoger
Algemeen
Voortgezet
Onderwijs

Inzenden scores

Uiterlijk 27 mei de scores van de alfabetisch eerste tien kandidaten per school op de daartoe verstrekte optisch leesbare formulieren naar het Cito zenden.

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-94-427 van september 1994) en bekendgemaakt in het Gele Katern van Uitleg, nr. 22a van 28 september 1994.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het procesverbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het procesverbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.

3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.

5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;

3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel;

3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel;

3.4 indien één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het antwoordmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord;

3.8 indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een toets of in het antwoordmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en antwoordmodel juist zijn.

Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO.

Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het antwoordmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

5 Voor deze toets kunnen maximaal 100 scorepunten worden behaald.

Het aantal scorepunten is de som van:

- a. 10 scorepunten vooraf;
- b. het aantal voor de beantwoording toegekende scorepunten;
- c. de extra scorepunten die zijn toegekend op grond van een beslissing van de CEVO.

6 Het cijfer van het centraal examen wordt verkregen door het aantal scorepunten te delen door het getal 10.

3 Antwoordmodel

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Algemeen gedeelte

Fabrieken

Maximumscore 2

- 1 Twee van de volgende:
- groot gebouw met zaagtanddaken in het lage gedeelte
 - pakhuysdeuren met hijsbalk
 - gelijkvormige eentonige indeling (veel herhaling van dezelfde onderdelen), of: gesloten karakter
 - sobere behandeling: nagenoeg geen decoratie

Indien één antwoord juist

1

Maximumscore 2

- 2 Drie van de volgende:
- alle gebouwen in dezelfde materialen (en kleuren) uitgevoerd (met terugkerende elementen zoals bijvoorbeeld de railing op de daken)
 - overal dezelfde geometrische vormgeving (met afwisseling van open en gesloten vormen)
 - overal eenzelfde open, transparant karakter (onder meer door het vele glas)
 - eenzelfde rooilijn, of: de gevel van het eerste (kantoor-)gebouw maakt een bocht die uitloopt in de rooilijn van de andere gebouwen
 - doorgaande horizontale lijnen/geleding, of: lange doorlopende raamstroken

Indien twee antwoorden juist

1

Indien minder dan twee antwoorden juist

0

Maximumscore 1

- 3 Door (beton)skeletbouw: de gevels hebben geen dragende functie waardoor een vliesgevel mogelijk wordt.

Indien alleen skeletbouw genoemd zonder toelichting

0

Maximumscore 3

- 4 Drie van de volgende:
- geometrische vormen of strak en rechthoekig, of overwegend horizontale compositie (met platte daken)
 - licht aandoende constructie en/of open, doorzichtige wanden (met open hoeken)
 - zichtbaar gelaten constructie (met nadruk op het technische karakter)
 - 'eerlijk' materiaalgebruik (onbedekt en onbewerkt)
 - lichte kleuren: wit en metaalkleur
 - ontbreken van (toegevoegde) ornamentiek

Indien twee antwoorden juist

2

Indien één antwoord juist

1**Maximumscore 3**

- 5 Drie van de volgende:
- door de lichte (verfijnde) materialen en/of het vele glas maakt het gebouw een ranke immateriële indruk
 - de afwisseling van rechte en ronde vormen (gebogen gevel, rond dakpaviljoen, ronding bij trappenhuis, ronde openingen in het trappenhuis) maakt het gebouw gevarieerd
 - evenwichtige (en vindingrijke) afwisseling van open en gesloten gedeeltes
 - in- en uitspringende bouwvolumes maken het gebouw van alle kanten anders van aanzien
 - alle indelingen zijn op elkaar afgestemd, of: veel aandacht voor verhoudingen

Indien twee antwoorden juist

2

Indien één antwoord juist

1**Maximumscore 3**

- 6 Drie van de volgende:
- er is veel glas toegepast: dat zorgt voor voldoende licht bij het werk, of: door de vele ramen kan er veel frisse lucht in het gebouw
 - veel gladde materialen: dat bevordert de hygiëne
 - het gebouw is overzichtelijk/logisch en/of alles is makkelijk bereikbaar (uitwendig trappenhuis en loopbruggen): dat is functioneel en maakt het werk lichter
 - het is een open gebouw of het gebouw bestaat uit grote open ruimtes: dat betreft de mensen meer bij het werk(proces)

Indien twee antwoorden juist

2

Indien één antwoord juist

1

Indien de uitleg/de uitgangspunten ontbreken

0**De Kruisiging****Maximumscore 2**

- 7 Twee van de volgende:
- de figuren zijn kleiner afgebeeld
 - ze zijn als enigen zonder aureool afgebeeld
 - in vergelijking met Maria en Johannes vervullen ze een actievere rol: ze verrichten een handeling
 - in tegenstelling tot de andere figuren lijken ze niet aangedaan (gezichtsuitdrukking en houding)

Indien één antwoord juist

1**Maximumscore 1**

- 8 Ivoor is tandbeen en (slag-)tanden zijn van beperkt formaat.

Maximumscore 3

- 9 Drie van de volgende:
- weinig ruimte-aanduiding, of: het verhaal concentreert zich op de figuren
 - sterk verschil in grootte van de figuren (Christus is het grootst, dan Maria en Johannes, dan de knechten, waardoor het een symbolische in plaats van een realistische voorstelling wordt)
 - vereenvoudigde vormgeving, bijvoorbeeld in plooval en gestileerde wolken
 - grote ogen en/of relatief grote hoofden van de kleine figuren naast Christus
 - hier en daar zijn decoratieve details aangebracht, bijvoorbeeld de stippelrand in nimbus en kruis

Indien twee antwoorden juist

2

Indien één antwoord juist

1**Maximumscore 3**

- 10 Drie van de volgende:
- de engelen op afbeelding 7 maken wanhopige gebaren, de figuren boven het kruis op afbeelding 6 houden alleen hun handen voor het gezicht
 - op afbeelding 7 is het verdriet van Maria en Johannes duidelijker zichtbaar in de droevige uitdrukking en het afgewende hoofd, op afbeelding 6 zijn de gebaren stereotiep of onpersoonlijk
 - op afbeelding 7 is Christus afgebeeld met hangend hoofd, terwijl hij op afbeelding 6 statischer is weergegeven, of: het lichaam van Christus is op afbeelding 7 doorgebogen/doorgezakt, hij hangt echt, op afbeelding 6 staat hij
 - op afbeelding 7 is bloed/zijn verwondingen te zien, terwijl het lichaam op afbeelding 6 ongeschonden is

Indien twee antwoorden juist

2

Indien één antwoord juist

1**Maximumscore 3**

- 11 Drie van de volgende:
- een naakte man (met lendendoek) heeft zijn armen gespreid
 - een horizontale penseelstreek boven zijn hoofd suggereert de dwarsbalk van een kruis
 - hij is als enige frontaal afgebeeld en/of hij is groter dan de overige figuren en/of hij wordt niet overlapt (dus hij is de hoofdpersoon)
 - zijn lichaam is bedekt met puntjes (wonden van de geseling)
 - figuren lijken te knielen en naar de gekruisigde op te zien
 - zon en maan afgebeeld (zoals bij de kruisiging van Christus vaak gebeurt)

Indien twee antwoorden juist

2

Indien één antwoord juist

1**Maximumscore 1**

- 12 Eén van de volgende:
- een groot deel van de tekening, waaronder de lucht, bestaat uit zwarte en donkergrijze vlekken
 - de hemellichamen (zon en maan) zijn zwart

Maximumscore 3

- 13 Drie van de volgende:
- directe, expressieve of hevige hanteringswijze
 - sterke donkere contouren, of: zwart en wit zwaar tegen elkaar aangezet
 - sterke vervorming
 - geen realistische ruimteweergave of geen voorgrond: directe confrontatie

Indien twee antwoorden juist

2

Indien één antwoord juist

1

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 1	
14 ☐ Rood symboliseert het vergoten bloed en zwart de dood	
Indien slechts één van beide kleuren juist geduid	<u>0</u>
Maximumscore 2	
15 ☐ De antwoorden moeten de volgende strekking hebben: Afbelding 6 en 7 zijn herkenbare illustraties van het verhaal van de kruisiging (dat op een beheerste manier is verteld/weergegeven, meer algemeen, sprekend voor allen) Figuur 1 en afbeelding 8 zijn geabstraheerd en niet meer verhalend: ze suggereren het drama door middel van de vormgeving, of: het gaat om de expressie of om de verwijzing (meer persoonlijk, individueel beleefd)	<u>1</u>
	<u>1</u>
Bruce Nauman	
Maximumscore 1	
16 ☐ Het roept de associatie op dat eten (leven) en dood samenhangen, of: het wijst op de vergankelijkheid (Vanitas-idee), of: dat we ons dood eten in deze luxe maatschappij, of: onheilspellend omdat het een bevel lijkt, maar tevens een loze (reclame-)kreet	
Maximumscore 3	
17 ☐ Drie van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> • het woord EAT zit letterlijk in DEATH, of: DEATH ontstaat door aan EAT twee letters toe te voegen, of: de woorden overlappen elkaar, zijn in elkaar verweven • ze flitsen om en om aan en uit • de kleuren groen en blauw zijn verwant, of: in de kleur groen zit blauw • de letters van de woorden hebben dezelfde hoogte • de woorden zijn twee varianten (cursief en romein) van hetzelfde (schreefloze) lettertype 	
Indien twee antwoorden juist	<u>2</u>
Indien één antwoord juist	<u>1</u>
Maximumscore 1	
18 ☐ Eén van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> • het idee is belangrijker dan de uitvoering, of: het is meer een taalspel dan vormgeving • de kunstenaar kan het werk door anderen laten vervaardigen (geen persoonlijk handschrift) 	
Maximumscore 3	
19 ☐ Drie van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> • het zijn zeer grote projecties (van gezichten) • het zijn 'harde' close-ups (afgesneden en zonder omgeving) • als je in de zaal bent word je van drie kanten aangekeken door de gezichten • sommige koppen staan ondersteboven (dat is verwarrend) • sommige gezichten hebben open monden, of: ze schreeuwen • het is een donkere ruimte waarin de videobeelden fel oplichten 	
Indien twee antwoorden juist	<u>2</u>
Indien één antwoord juist	<u>1</u>
Maximumscore 2	
20 ☐ Twee van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> • door de herhaling en/of vergroting van hetzelfde motief: er is steeds alleen maar een kop te zien • door omkering van het beeld (wat een beeldende ingreep is) • de beelden worden geprojecteerd in een speciale, donker gemaakte ruimte (in een museum) 	
Indien één antwoord juist	<u>1</u>

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2	
<p>21 ☐ De twee volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de (inhoud van de) teksten: de combinatie met DEATH maakt het eerste werk tot een (geschreven) waarschuwing; in het tweede werk roept een mens (in nood) om hulp (de tekst wordt hier uitgesproken) • materiaalgebruik uit de massamedia: in het eerste werk flitsen woorden in licht aan en uit, wat de aandacht trekt; in het tweede werk is er bovendien geluid bij en zijn de beelden bewegend en/of levensecht, of: word je als beschouwer gevangen in de situatie <p>of:</p> <p>De twee volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • in EAT – DEATH communiceert Nauman door middel van geschreven letters in licht, die aan en uit flitsen. Bovendien maakt het woord DEATH het onbehaaglijk. (De beschouwer kan het zich aantrekken, maar kan het ook negeren.) • in de installatie/het videowerk is het of een mens in nood je toeroept, volkomen levensecht door bewegend beeld, geluid en taal. Bovendien sta je er als beschouwer midden in, gevangen in de situatie 	
Indien één antwoord juist	<u>1</u>

Tekenen

Michelangelo en Géricault

Maximumscore 3

- 22 Drie van de volgende:
- (vlot is volgepakt met) geëmotioneerde mensen (te zien aan gezichtsuitdrukkingen en/of houdingen)
 - dode en/of stervende mensen te zien
 - figuren wijzen of zwaaien naar (nauwelijks zichtbaar) schip in de verte
 - veel figuren zijn half naakt of naakt
 - hoge golven en/of donkere dreigende lucht en/of wapperende doeken en/of bollend zeil

Indien twee antwoorden juist

2

Indien één antwoord juist

1

Maximumscore 3

- 23 Groep op de voorgrond met twee figuren die treuren en dode of stervende mensen (brede platte driehoeksvorm over de hele breedte van het schilderij)
- Groep figuren op de vaten en daaromheen die zwaaien en reiken naar de verte (bijna gelijkzijdige driehoek in rechterhelft van het schilderij)
- Groepje figuren achteraan tegen het zeil die met elkaar overleggen, één wijst er (kleine driehoek, versterkt door de lijnen van de mast en de vorm van het zeil/doek)

1

1

1

Maximumscore 2

- 24 Figuur 2A: figuurstudie, waarin vorm, houding en/of gebaren worden onderzocht; te zien aan de aandacht voor anatomie
- Figuur 2B: onderzoek naar schilderachtige effecten (als voorbereiding op het gebruik van olieverf); te zien aan de sterke licht-donkereffecten en/of het gebruik van het penseel: grote vlakken

1

1

Antwoorden	Deel- scores
Maximumscore 3	
<p>25 ☐ Drie van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verandering van richting: de reikende figuren kijken nu naar rechts, waardoor de voorstelling meer vaart krijgt (je kijkt met ze mee in de leesrichting) • Géricault benadrukt uiteindelijk de diagonale richting van links onder naar rechtsboven, die doorkruist wordt door een diagonaal van rechtsonder naar linksboven, of: de figuren zijn zo opgesteld dat er een samenhangend geheel ontstaat dat naar een climax rechtsboven voert • in het schilderij zijn verschillende driehoeken die elkaar gedeeltelijk overlappen, dit maakt het complexer • licht-donkerritme versterkt de diagonale richting en/of geeft de compositie meer accenten • in het schilderij zit meer diepte, door de stand van het vlot (in de schetsen is het vlot evenwijdig aan het beeldvlak weergegeven; het gaat niet de diepte in) • de afsnijding onderaan betreft de beschouwer meer bij de voorstelling 	
Indien twee antwoorden juist	<u>2</u>
Indien één antwoord juist	<u>1</u>
Maximumscore 2	
<p>26 ☐ Drie van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het is eveneens een strijd tegen het lot en/of de elementen • veel figuren opeengepakt, of: voorstelling vooral door de figuren gedragen • de figuren zijn in actieve houdingen afgebeeld • de figuren zijn naakt of schaars gekleed • de lichamen zijn geïdealiseerd (zien er krachtig uit), of: aandacht voor anatomie • compositie volgens diagonalen 	
Indien twee antwoorden juist	<u>1</u>
Indien minder dan twee antwoorden juist	<u>0</u>
Maximumscore 3	
<p>27 ☐ Drie van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • helder kleurgebruik (bij Géricault meer donkere kleuren) • gelijkmatige belichting (in plaats van dramatische licht-donkereffecten) • figuren nog enigszins tekenachtig met duidelijke contouren (bij Géricault meer schilderachtig) • compositie overzichtelijk en gespreid (bij Géricault compact) • voorstelling naar de beschouwer toegewend (bij Géricault van de beschouwer af) 	
Indien twee antwoorden juist	<u>2</u>
Indien één antwoord juist	<u>1</u>
Maximumscore 4	
<p>28 ☐ Romantiek</p> <p>Drie van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • weergave van dramatiek en/of emotie • de mens is nietig tegenover de krachten van de natuur • uitbeelding van een eigentijdse ramp • nadruk op het heroïsche van de slachtoffers • persoonlijke aanklacht van de kunstenaar of maatschappij-kritische instelling van de kunstenaar • enorm formaat van het schilderij 	<u>1</u>
	<u>3</u>
Indien twee antwoorden juist	<u>2</u>
Indien één antwoord juist	<u>1</u>

Jasper Johns**Maximumscore 2**

- 29 Primaire en secundaire kleuren, of: de primaire kleuren en hun complementairen
De drie primaire kleuren hebben elk een eigen paneel en zijn het grootst (dus het belangrijkste), de vlakken met secundaire kleuren zijn kleiner (en groen heeft geen eigen paneel)

11**Maximumscore 2**

- 30 Regenboog: (door de boogvorm en) omdat alle kleuren van het spectrum er in voorkomen
Geen regenboog: Eén van de volgende:
- bij twee van de drie zijn de buitenste kleuren niet dezelfde als bij een regenboog (die van rood naar violet/paars verloopt)
 - de pasteuze hanteringswijze waarbij de kleuren bovendien niet vloeiend in elkaar overgaan is in tegenspraak met het idee van een regenboog
 - er is wit toegevoegd

11**Maximumscore 2**

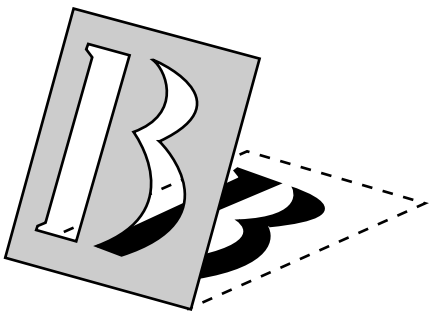
- 31 Door formaat en plaatsing van de linealen lijkt het of ze de 'regenbogen' hebben uitgesmeerd
Aan de bezem zit gele verf en op het gele vlak zit een witte strook: het lijkt daardoor of de bezem over de nog natte gele verf is gehaald of dat de bezem als kwast is gebruikt

11**Maximumscore 1**

- 32 Eén van de volgende:
- de letters staan in de vlakken met de primaire kleuren: R (red) in het rode vlak, B en Y zijn onderling verwisseld: B (blue) staat in het gele, Y (yellow) in het blauwe vlak
 - de letters verwijzen naar (de primaire) kleuren maar zijn zelf grijs

Maximumscore 1

- 33 Het antwoord moet de volgende strekking hebben:
Bij sjabloonletters bestaan de B en de R uit twee aparte/losse delen, omdat anders de 'gaten' van de letter niet zouden kunnen worden uitgespaard. De verf wordt door uitgesneden vormen aangebracht en de opening midden in de letter moet in het sjabloon dus dicht zijn. Dat kan niet zonder 'bruggetje' (de 'gaten' zouden er uitvallen).

Maximumscore 2

- 34 Suggestie van dichtklappen: de groene streep op het oranje vlak zou een afdruk van de groene strook op het blauwe vlak kunnen zijn: lijkt namelijk symmetrisch
Is echter tweemaal geschilderd want links (op oranje) en rechts (op blauw) zijn de stroken niet precies identiek en/of het groen is links en rechts even verzadigd (bij afdrukken zou de ene strook zwakker van kleur zijn dan de ander)

11

Letters**Maximumscore 2**

- 35 Drie van de volgende:
- met schreef en schreefloos
 - romein/rechtop en cursief
 - smalle en brede letters
 - kapitalen/hoofdletters en onderkast/kleine letters
 - zakelijke letters en fantasieletters of handschrift-achtige letters, of: functioneel tegenover speels

Indien twee antwoorden juist

1

Indien minder dan twee antwoorden juist

0

Maximumscore 2

- 36 Twee van de volgende:
- hij geeft zo aan dat er een grote keus in letters wordt geboden
 - hij toont aan dat je met letters kunt spelen, of: dat je net als in de schilderkunst een collage van letters kunt maken
 - je kunt kleur gebruiken, zodat er extra dynamiek ontstaat

Indien één antwoord juist

1

Maximumscore 2

- 37 Linksboven worden de tekens bij elkaar gehouden door de gele p; de zwarte en rode tekens blijven nagenoeg binnen de contour van de p
Rechtsonder wordt een driehoek gevormd: van boven naar beneden door de H, N en 3, dan naar de rode en de blauwe e op de onderlijn, en een schuine lijn van letters van deze e naar de H, of: de grote letters H, N en de 3 (en de U) binden de kleine letters

1

1

Maximumscore 2

- 38 Twee van de volgende:
- letters en cijfers van verschillende vorm, kleur en formaat naast en door elkaar geplaatst
 - linksboven een grote gekleurde (schreefloze) letter en rechtsonder een groot gekleurd cijfer (geel en rood)
 - zwart en primaire kleuren bij allebei (bij Beeke ook nog groene en witte letters)

Indien één antwoord juist

1

Maximumscore 2

- 39 Twee van de volgende:
- de letters van 'Holland' zijn rood, wit en blauw
 - het woord 'festival' is in vette zwarte letters gedrukt (die contrasteren met de overige gekleurde letters en de lichte achtergrond)
 - het woord 'juni' is groen (en er zijn verder geen groene letters)
 - de 9 en 5 van (19)95 zijn opvallend groot in kleur aan de zijkant geplaatst

Indien één antwoord juist

1

Maximumscore 2

- 40 Beeke gebruikt een deel van het ontwerp als ondergrond, beschilderde het in diagonale richting met transparante verf en plaatste de letters er gedeeltelijk transparant (de grote H en het cijfer 9) en gedeeltelijk dekkend overheen.

Indien een relevant deel van het antwoord juist

1

Maximumscore 1

- 41 Eén van de volgende:
- bevordert de samenhang tussen het linker- en het rechterdeel (of tussen het bovenste en onderste deel)
 - bevordert de samenhang tussen de verschillende groepen letters
 - vormt een contrast met de strakke belettering en geeft het affiche een 'grond'
 - suggestie van dynamiek, of: geeft quasi-slordig, toevallig effect, net als de letters

Maximumscore 2

- 42 Zwart: zijn ontwerp was vooruitstrevend (dadaïstisch), of was een verzet tegen de traditionele typografie en een voorbeeld van geestelijke/creatieve vrijheid 1
- Elffers: 'Weerbare Democratie' is een manifestatie van verzet tegen de dictatuur van de Duitse overheersing en/of het begin van de maatschappelijke wederopbouw 1

Handenarbeid**Beelden van hout****Maximumscore 2**

- 22 Twee van de volgende:
- het bovenste en onderste deel van het lichaam zijn ongeveer even groot, of: geen bovenbenen te zien
 - kleding valt gedeeltelijk op de grond
 - plooival bij de benen suggereert dat de knieën naar voren steken
 - links van het beeld is een stukje van de stoel(leuning) te zien
 - de manier waarop hij de stok vasthoudt wijst op zitten

Indien één antwoord juist

1

Maximumscore 2

- 23 Twee van de volgende:
- onderarmen (en hoofd) steken naar voren
 - door open vormen linksonder tussen mantel en habijt en/of rechtsonder tussen stok/staf en onderlichaam
 - diepe plooival en/of zware draperie
 - de binnenkant van de mantel is donker(blauw) en daardoor wordt de schaduwwerking versterkt
 - de mantel hangt over de grondplaat

Indien één antwoord juist

1

Maximumscore 2

- 24 Drie van de volgende:
- vergroot het naturalistisch karakter en/of vergroot de levendigheid
 - draagt bij aan het sacrale karakter
 - versterkt de plasticiteit
 - beschermt tegen aantasting door insecten en/of schimmel

Indien twee antwoorden juist

1

Indien minder dan twee antwoorden juist

0

Maximumscore 2

- 25 Twee van de volgende:
- (bisschops)attributen als bijvoorbeeld de mantel, mijter en (oorspronkelijk) een staf
 - in mantel (en oorspronkelijk ook in de mijter) kostbaar sieraad (bergkristal)
 - zijn rechterhand maakt (het spreekgebaar of) een belerend gebaar

Indien één antwoord juist

1

Maximumscore 2

- 26 Twee van de volgende:
- proporties niet geheel naturalistisch: relatief groot hoofd en grote handen
 - lichaam verhuld door kleding (alleen gezicht en handen zijn te zien) of weinig aandacht voor anatomie
 - statische houding
 - gotische plooi

Indien één antwoord juist

1

Maximumscore 2

- 27 Het antwoord moet de volgende strekking hebben:
In de stam kapt hij een rechthoekige vorm uit; alleen de noesten, dus de ooit uitgesproten twijgen, spaart hij. Binnen deze rechthoek haalt hij rond de zichtbare noesten al het materiaal/hout weg tot hij bij de kern van de boom komt.

Indien een relevant deel van het antwoord juist

1

Indien alleen de techniek genoemd

0

Maximumscore 2

- 28 Eén van de volgende:
- het is een oude dikke boom die vroeger een klein, dun boompje was: dat laat Penone zien door de groei maar ook de oorsprong van de boom bloot te leggen
 - een boom bestaat uit jaarringen; door hout weg te kappen en de kern met zijtakken te sparen toont hij het begin en de ouderdom

Indien een relevant deel van een antwoord juist

1

Maximumscore 1

- 29 c

Maximumscore 2

- 30 De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:
Afbeelding 16: uit een boom is een voorstelling gehakt (door de buitenkant weg te halen), de oorspronkelijke boomstam is in het beeld niet meer te herkennen
Afbeelding 17: Eén van de volgende:
- in een boom is een doorkijk ontstaan door een stuk van de binnenkant weg te halen. De lege ruimte bepaalt het beeld
 - Penone keert de gewone manier van doen om: hij gebruikt niet het hout om er wat anders van te maken, maar om de aandacht te vestigen op het ontstaan van het hout/de oorsprong van de boom

1

1

Beelden buiten**Maximumscore 1**

- 31 Op een donker plateau liggen vormen, die op geslepen stenen of diamanten lijken, uitgesteld in een esthetisch arrangement (groot en klein en van alle kanten te zien).

Maximumscore 1

- 32 Het antwoord moet de volgende strekking hebben:
In diamanten zijn natuur en cultuur met elkaar verweven: het materiaal/gesteente is natuurlijk, door het bewerken van dit gesteente wordt natuur 'in cultuur' gebracht, of: het contrast van de geslepen diamantvormen (en grondvlak) met een organische omgeving (het park).

Maximumscore 2

- 33 (Bewust:) de vormen zijn min of meer van klein naar groot geordend ('Toevallig:') ze liggen in verschillende standen gekanteld, wat de indruk geeft dat ze zojuist tot stilstand gekomen zijn 1

Maximumscore 2

- 34 Het antwoord moet de volgende strekking hebben:
Twee van de volgende:
- het zijn organisch aandoende vormen (natuur) maar in brons gegoten (cultuur)
 - het is sculptuur maar het lijken aangevreten knollen of vruchten, die achteloos zijn gevallen of verstrooid (maar ze zijn zorgvuldig gevormd en geplaatst)
 - de beelden liggen in een bosachtige omgeving alsof ze daar deel van uitmaken (mede door de kleur)

Indien één antwoord juist 1

Maximumscore 1

- 35 De bollen zijn van klei gemaakt; het modelleren is nog zichtbaar in het brons. In de klei zijn gleuven 'gegraven'/gestoken waarvan de randen enigszins omkrullen.

Maximumscore 1

- 36 Door de verspreide ligging van de bollen markeert Fontana een deel van de ruimte, of: de bollen vormen een soort kring, of: de bollen vormen één geheel en de afstanden tussen de bollen worden in het beeld betrokken (en de gleuven en gaten geven de bollen een richting).

Maximumscore 1

- 37 Het lijken geen bronzen beelden te zijn maar vormen in een vergankelijk materiaal (bovendien liggen ze buiten, wat een verband met de natuur aangeeft), of: ruw, natuurlijk, niet-kostbaar uiterlijk in plaats van verfijnde en vaktechnische bewerking.

Waterketels

Maximumscore 2

- 38 Twee van de volgende:
- ornament op ketel en onderstel is in dezelfde (lineaire golvende) stijl, of: vloeiende vormen in ketel en onderstel
 - ketel heeft hetzelfde formaat als het onderstel (en past er precies op)
 - ketel is een gesloten vorm maar sluit (door ornament en) door de sierlijke handgreep aan op het open onderstel

Indien één antwoord juist 1

Antwoorden	Deel- scores
Maximumscore 3	
39 ☐ Drie van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> • materiaal: ivoren handvat isoleert en/of heeft een mooie brede greep • de wijd uitstaande poten van het komfoor maken het stabiel • het komfoor heeft een open vorm waardoor de brander makkelijk te bereiken is (voor vullen/aansteken/doven) • scharnierend handvat/hengsel zodat je de deksel goed kunt hanteren • smalle hoge tuit waardoor je zonder knoeien kunt schenken 	
Indien twee antwoorden juist	<u>2</u>
Indien één antwoord juist	<u>1</u>
Maximumscore 2	
40 ☐ Drie van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> • organisch (vorm)karakter • lineaire elementen: 'zweepsflaglijnen' • toepassing van kostbare materialen (van zilver en ivoor), of: 'chique' door fijne bewerking/verfijning van vormen/hoge graad van vakmanschap • sterk gestileerd 	
Indien twee antwoorden juist	<u>1</u>
Indien minder dan twee antwoorden juist	<u>0</u>
Maximumscore 1	
41 ☐ Door drijven of ciseleren	
Maximumscore 3	
42 ☐ Drie van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> • stereometrisch, hoekig karakter, of: scherpe lijnen/grenzen (in plaats van vloeiende) • ketel heeft (hamerslag-)textuur (in plaats van gladde wanden) • compact of ééndelig, of: verwarmingselement opgenomen in ketel, of: stabielere vorm omdat er geen onderstel nodig is • 'zakelijker' of minder versierd (dan het geheel op afbeelding 21) • minder kostbare materialen gebruikt dan bij de bouilloire (ook in het handvat) 	
Indien twee antwoorden juist	<u>2</u>
Indien één antwoord juist	<u>1</u>
Maximumscore 3	
43 ☐ Drie van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> • ontworpen vanuit plaat • materialen zijn machinaal te bewerken • eenvoudige vormen • geassembleerd of opgebouwd uit losse onderdelen 	
Indien twee antwoorden juist	<u>2</u>
Indien één antwoord juist	<u>1</u>

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 3	
44 ☐ Drie van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> • (hamerslag)textuur • (afwerking met) parelrand • gevlochten handvat • profielringen in voetstuk 	
Indien twee antwoorden juist	<u>2</u>
Indien één antwoord juist	<u>1</u>
Maximumscore 2	
45 ☐ Bij elektriciteit (die begin twintigste eeuw in de woonhuizen wordt aangelegd) kan de brander vervangen worden door een ingebouwd element en kan de ketel op het lichtnet worden aangesloten: dat leidt tot een heel compacte vorm	<u>1</u>
Massaproductie leidde (aanvankelijk) tot een sterk vereenvoudigde, functionele (economisch verantwoorde) vormgeving	<u>1</u>

Textiele werkvormen

Mode

Maximumscore 2	
22 ☐ Drie van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> • silhouet: breed – smal – breed • lengte van de rok: voor tot op de grond, achter uitlopend (in sleep) • heel wijde rok • ontblote schouders en/of breed décolleté • kleine korte pofmouwtjes 	
Indien twee antwoorden juist	<u>1</u>
Indien minder dan twee antwoorden juist	<u>0</u>
Maximumscore 1	
23 ☐ Korset en crinoline	
Indien slechts één antwoord juist	<u>0</u>
Maximumscore 2	
24 ☐ De twee volgende: <ul style="list-style-type: none"> • de transparante materialen • door de lichte kleuren van de stoffen • de dunne soepele stof(fen) 	
Indien één antwoord juist	<u>1</u>
Maximumscore 2	
25 ☐ Twee van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> • japon/rok heeft een organische vorm die aan een schelp doet denken • de gelaagde opbouw van de rok (gevouwen organza) doet denken aan randen waaruit de schelp is opgebouwd • onregelmatig, of: niet symmetrisch (als een oesterschelp) 	
Indien één antwoord juist	<u>1</u>

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2	
26 ☐ Twee van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> • meer stoflagen • silhouet van de vorm is onregelmatig, of: de rok lijkt hier en daar opgetrokken • draperieën of golvende plooiën 	
Indien één antwoord juist	<u>1</u>
Maximumscore 1	
27 ☐ Door het traditionele en romantische karakter met gedrapeerde lagen of een wijde rok aan een strak lijfje of de omslagdoek om blote schouders.	
Maximumscore 1	
28 ☐ De witte kleur versterkt de textuur en/of het reliëf (omdat het licht-donkercontrast bij wit sterker is dan bij elke andere kleur).	
Maximumscore 4	
29 ☐ Afbeelding 23: Twee van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> • de pose/de gedraaide houding van Elisabeth, waarbij de japon volledig tot zijn recht komt: we zien de japon in volle breedte (en ook haar beroemde lange haar) • de entourage met oleanders/bloeiende plant bij een zuil, die op een decor lijkt • de belichting als van een spotlight 	<u>2</u>
Indien één antwoord juist	<u>1</u>
Afbeelding 24: Twee van de volgende:	
<ul style="list-style-type: none"> • het 'toneeldoek' dat wordt 'opengehouden' voor de japon, die de hoofdrol speelt, of: het achterdoek dat onder de japon doorloopt en op de grond gedrapeerd is (maakt de japon zwevend of sprookjesachtig) • de japon is op een paspop geëtaled • belichting: van alle kanten uitgelicht 	<u>2</u>
Indien één antwoord juist	<u>1</u>
Florale motieven	
Maximumscore 3	
30 ☐ Vier van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> • symmetrie • regelmatige herhaling • kleine vormen zijn verwant aan de grote vormen • vormen en restvormen zijn bijna identiek • beperkt aantal kleuren gebruikt • rood en goud evenwichtig verdeeld, of: ongeveer gelijke verdeling van motief en achtergrond 	
Indien drie antwoorden juist	<u>2</u>
Indien twee antwoorden juist	<u>1</u>
Indien minder dan twee antwoorden juist	<u>0</u>
Maximumscore 2	
31 ☐ Behalve de ketting- en inslagdraad is nog een draad toegevoegd (de pool) waarmee men lussen heeft aangebracht. Deze lussen worden na het inweven doorgesneden.	
Indien een relevant deel van het antwoord juist	<u>1</u>

Antwoorden	Deel- scores
Maximumscore 3	
32 ☐ Drie van de volgende:	
<ul style="list-style-type: none"> • kleding • meubelbekleding • gordijnen • wandbespanningen (behang) • liturgische gewaden • antependia of voorhangsels voor altaren 	
Indien twee antwoorden juist	<u>2</u>
Indien één antwoord juist	<u>1</u>
Maximumscore 2	
33 ☐ Drie van de volgende:	
<ul style="list-style-type: none"> • gelijksoortig (granaatappel)motief • fluweel en goud(kleur) gebruikt • eveneens een rijk, fijn getekend motief • beperkt kleurgebruik • heldere opbouw van lijnen en vlakken 	
Indien twee antwoorden juist	<u>1</u>
Indien minder dan twee antwoorden juist	<u>0</u>
Maximumscore 3	
34 ☐ Vier van de volgende:	
<ul style="list-style-type: none"> • perfecte/onnatuurlijke symmetrie • vormen van de distel aangepast aan rechthoekige vorm van het gordijn • strakke onnatuurlijke lijnen van stam en takken en bloemknop • geen detaillering • geen schaduw of alles even vlak • herhaling van steeds dezelfde vormen • stekels van de distel elegant of enigszins gekunsteld weergegeven/vormgegeven • bijna eenkleurig (en niet naturalistisch van kleur) of: goudkleurig 	
Indien drie antwoorden juist	<u>2</u>
Indien twee antwoorden juist	<u>1</u>
Indien minder dan twee antwoorden juist	<u>0</u>
Maximumscore 1	
35 ☐ Eén van de volgende:	
<ul style="list-style-type: none"> • de vorm op afbeelding 27 is ondanks de stilering nog duidelijk een distel/plant met een stengel en zijtakken: het is een voorstelling die afsteekt tegen de achtergrond. Op afbeelding 26 is de granaatappel/het motief deel van een gecompliceerd dessin • Op afbeelding 26 wordt het motief herhaald en zijn de motieven verbonden, waardoor in de achtergrond zelfstandige restvormen ontstaan. Op afbeelding 27 is het één motief, dat niet wordt herhaald; de achtergrond is geen zelfstandige restvorm 	
Maximumscore 1	
36 ☐ De Arts & Crafts-beweging	

Fabro en Dujourie**Maximumscore 2**

- 37 Drie van de volgende:
- het werk bestaat uit lappen die zijn opgehangen
 - de lappen hebben bollingen
 - het werk bestaat uit verschillende delen, steeds anders van kleur, of: de kleuren zijn in elk deel een beetje anders en geven daardoor de indruk van steeds wisselend licht
 - Fabro kiest voor dit werk oranje en blauw, kleuren die ook op de foto voorkomen
 - de lappen zijn zo opgehangen dat ze kolommen vormen, waarvan de voorkant veel licht vangt en de zijkanten in de schaduw liggen

Indien twee antwoorden juist

1

Indien minder dan twee antwoorden juist

0**Maximumscore 2**

- 38 Drie van de volgende:
- de 'kolommen' zijn op dezelfde hoogte opgehangen
 - de kolommen zijn vrijwel identiek/het werk bestaat uit gelijkvormige delen (van overeenkomstig formaat)
 - de kolommen hangen op regelmatige afstand van elkaar
 - de lappen (zijn hard door de verf dus) bewegen niet, of: hangen recht naar beneden

Indien twee antwoorden juist

1

Indien minder dan twee antwoorden juist

0**Maximumscore 1**

- 39 Het is textiel, dus zacht, maar door beschildering enigszins verstevigd en door de manier van ophangen min of meer gefixeerd in de vorm (en het wappert niet)

Maximumscore 4

- 40 Vier van de volgende:
- groots van schaal en/of zwaar van uitvoering
 - dynamische meeslepende vormen, of: aanzwellende lijnen, of: rijk aan beweging
 - sterke kleurcontrasten of groot verschil in lichte en donkere kleuren
 - 'rijke' materialen: fluweel en zijde
 - overdadige draperieën waardoor licht-donkercontrasten ontstaan, of: sterke plasticiteit
 - diagonale richtingen (nog versterkt door de kleuren)

Indien drie antwoorden juist

3

Indien twee antwoorden juist

2

Indien één antwoord juist

1**Maximumscore 2**

- 41 Twee van de volgende:
- door de zuilachtige vormen (die worden herhaald)
 - door de gelijkmatigheid en rust
 - door de heldere opbouw

Indien één antwoord juist

1

Maximumscore 2

- 42 Twee van de volgende:
- het werk bestaat uit drie delen, waarbij de twee buitenste als coulissen en/of gordijn het middelste flankeren, of: door het kleurgebruik (rood en zwart) onderscheiden de buitenste delen zich van het middendeel (dat door het geel lichter is)
 - de vaart die in het werk zit suggereert een levendige of dramatische speelscene
 - de diagonale richtingen suggereren het openschuiven of optrekken van het doek
 - fluweel wordt vaak gebruikt voor toneelgordijnen

Indien één antwoord juist

1

Maximumscore 1

- 43 Ze heeft de (zachte) lappen gecombineerd met hard materiaal: onder het fluweel zijn beugels (steunmateriaal) aangebracht, waardoor ze de draperie fixeert. Ondanks die fixatie blijft het zachte karakter (van het fluweel) behouden.

Maximumscore 1

- 44 Eén van de volgende:
- het werk op afbeelding 30 is een drieluik, dat op afbeelding 28 kan in principe uit veel delen bestaan: er is geen middelpunt en alle onderdelen zijn ongeveer hetzelfde
 - in het werk op afbeelding 30 domineren diagonale richtingen; het werk op afbeelding 28 heeft een horizontaal-vertikaal karakter.

Rechten:

Afbeelding 2, 3, 4, 5: Foto's Jan Derwig

Afbeelding 9 en 13: Collectie Stedelijk Museum, Amsterdam

Afbeelding 14: Collectie Gemeentemuseum, Den Haag

Afbeelding 16: Collectie Bonnefantenmuseum, Maastricht;

Foto: Van Sloun/Raemakers

Afbeelding 20: Collectie Kröller-Müller Museum, Otterlo

Met dank aan:

Lili Dujourie, Galerie Xavier Hufkens, Brussel (afbeelding 30)

Einde